

गल्याड नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गल्याड, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को
नीति तथा कार्यक्रम

७ औं नगरसभाको बैठकमा
नगरकार्यपालिकाका प्रमुख एवं नगरसभाका अध्यक्ष
भुपराज अधिकारीबाट
प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को
नीति तथा कार्यक्रम

गल्याड नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय

गल्याड, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

वि.सं.२०७७ साल असार १० गते

नगरसभाका सदस्यहरु,

- वर्तमान समयमा सम्पूर्ण विश्व नै कोभिड-१९ (कोरोना भाईरस) महामारीको चपेटामा परिरहेको चुनौतिपूर्ण र असहज अवस्थामा आज म गल्याड नगरपालिकाको ७ औं नगरसभाको बैठकमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।
- नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने क्रममा नेपालको संविधान,स्थानीय सरकार संचलन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, दिगो विकास लक्ष्य, नेपाल सरकारको पन्ध्रौ योजना, गण्डकी प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षिय योजना र संघ तथा प्रदेश सरकारले लिएका नीति तथा कार्यक्रमलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिइएको छ।
- नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल स्थापना र जनजीविकाका लागि भएका विभिन्न ऐतिहासिक जनआन्दोलनहरु, जनयुद्ध र मधेस आन्दोलनको क्रममा जीवनको आहुति गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिद प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। नेपालको संम्बृद्धिका लागि योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरुलाई उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु,साथै नेपाली समाज रुपान्तरणका लागि पुर्न्याउनु भएको महान योगदानको पुनःस्मरण गर्न चाहन्छु।
- कोरोना भाइरस कोभिड-१९ महामारीका कारण विश्वमा नै मानव जातिमाथि ठुलो संकट पैदा भएको छ विश्वस्तर मै यस महामारी विरुद्ध लड्न मौजुदा स्वास्थ्य सेवा र सुविधाहरु अपर्याप्त देखिएका छन्। यस महामारी बाट विश्वमा लाखौं मानिसको ज्यान गइसकेको छ भने लाखौं सङ्क्रमित छन भने सङ्क्रमणको क्रम निरन्तर बढिरहेको अवस्था छ,यस महामारीको सङ्क्रमित भई नेपाल भित्र र नेपाल बाहिर जीवन गुमाउनु हुने सम्पूर्ण नेपाली तथा अन्य मित्रराष्ट्रका नागरिकहरुका शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समबेदना व्यक्त गर्दछु। साथै उपचारत सम्पूर्ण दिदी बहिनी तथा दाजुभाइहरुको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु।
- कोभिड-१९ ले सबै मुलुकको अर्थ व्यवस्थामाथि गम्भिर असर पुर्न्याएको छ यसबाट नेपाल पनि नराम्रो संग प्रभावित भएको छ। उद्योग व्यवसाय बन्दप्राय छन्। पर्यटन तथा आवागमन अवरुद्ध छ। उत्पादन र वितरण प्राणाली गम्भिर रूपमा प्रभावित भएको छ। लाखौं रोजगारी गुमेको छ। दिगो विकासको लक्ष्यप्राप्तिमा ठुलो व्यवधान खडा भएको छ। यस्तो विषम परिस्थितिलाई समयानुकूलित सम्बोधन गर्नु अति आवश्यक भएको छ।
- कोभिड-१९ को संक्रमण प्रारम्भ भए लगत्तै अवलम्बन गरेको रणनीति समन्वयात्मक भूमिका एवम् सबै नागरिकको एकता धैर्यता र सहयोगले अहिले सम्म यस रोगको संक्रमणबाट यस नगरपालिका भित्र सबैको जीवन रक्षा गर्न हामी लागि परेका छौं। जोखिमपूर्ण परिस्थितिमा अग्रपक्तिमा रहेर सेवा गर्ने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सफाइकर्मी, एम्बुलेन्स चालक लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको उच्च प्रशंसा गर्दछु। अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सहज बनाउन योगदान गर्ने सबै व्यक्ति तथा संघ-सस्थांलाई आभार प्रकट गर्न चाहन्छु। कोभिड-१९ संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि स्थानीय सरकारले चालेको कदममा पूर्ण साथ दिई सहयोग गर्नुभएकोमा सम्पूर्ण नगरवासी दिदीबहिनी तथा दाजुभाईप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

- कोभिड-१९ रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि शुरु देखि नै अतिरिक्त स्रोत परिचालनका लागि छुट्टै कोषको व्यवस्था गरि सहकारी, निजी र अन्य क्षेत्रबाट प्राप्त हुने रकम जम्मा हुने र खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ। बन्दाबन्दीको अवस्थामा औषधी खाद्यवस्तु लगायत उत्पादनमुलक उपभोग्य वस्तुहरुको सहज आपूर्ति हुने व्यवस्था गरिएको छ। बन्दाबन्दीबाट प्रभावित गरिव, असाहय तथा विपन्न परिवार, दैनिक कमाई गरि जीवनयापन गर्ने व्यक्ति तथा कोभिड-१९ का कारण सिर्जित अन्य कारणले रोजगारी गुमाएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरि राहत उपलब्ध गराइएको छ।

नगरसभाका सदस्यहरु,

विगत दुई आर्थिक वर्षमा लिइएका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्फत नगरपालिकाको समग्र विकासमा दिगो प्रगति हासिल गर्न सफल भएको छ। चालु आ. व. को अन्तिम चौमासिक सुरु सँगै गल्याड नगरपालिकामा कोभिड-१९ को संक्रमण देखा परेको छ। लक्ष्य र योजना साथ अघि बढ्न व्यवधान आएको छ, विकासका आकांक्षा र गतिमा असर पुगेको छ। यस महामारीका कारण स्थानीय सरकारले स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी र आर्थिक पुर्नउत्थान लाई मुख्य प्राथमिकतामा समावेश गर्नु परेको छ। बन्दाबन्दीको अवस्थाका बावजुद पनि सामाजिक दुरी कायम गर्ने सुरक्षा प्रवन्ध मिलाई विकास निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइ रहेको अवस्था छ। कृषिमा उत्पादन बढाउन व्यवसायिकरण, आयआर्जनका लागि पशुपालनमा वृद्धि, यातायातमा पहुँच वृद्धि गर्न साँघुरा सडकहरु विस्तार, खेतियोग्य जमिनका लागि सिंचाई संरचना निर्माण, एक घर एक धाराको अवधारणामा सुरक्षित खानेपानी आपूर्ति, स्वरोजगारी उन्मुख रोजगार मुलक उद्यमको विकास, पर्यटकिय क्षेत्रको विस्तार मार्फत विकासमा स्थायित्व कायम हुदै गएको छ।

अब म विषयगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहान्छु ।

१. आर्थिकविकास

आर्थिक विकासको आधारको रूपमा कृषि, खाद्य सुरक्षा तथा पोषण, पशुपालन, सहकारी, उद्योग तथा वाणिज्य, जलस्रोत, भूमि व्यवस्थापन, सिंचाई, वन, प्राकृतिक सुन्दरता तथा जैविक विविधता साथै पर्यटन पुर्वाधारको विकास निजी क्षेत्रमा लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरि सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन मार्फत उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रको सुदृढीकरण गर्दै उत्पादन वृद्धि, रोजगारी सिर्जना र गरिबी निवारणमा विशेष जोड दिइनेछ ।

क. कृषि तथा पशुपालन

- कोभिड-१९ का कारण रोजगारी गुमाएका र रोजगारी गुम्ने जोखिममा रहेका नागरिकको कृषिको माध्यमबाट खाद्य सुरक्षा, रोजगारी सिर्जना गरि आयआर्जन मार्फत जीवनस्तर उकास्न कृषि तथा पशुपालनको विकासमा विशेष ध्यान दिइनेछ।
- कृषक समूह तथा कृषि सहकारी संस्थाहरुलाई कृषि प्रसार कार्यक्रमको संवाहकको रूपमा अंगीकार गरि कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र क्रमिक रूपमा कृषक समुहलाई उत्पादनमुलक कृषि सहकारीमा परिणत गर्दै लगिनेछ।

- कृषिमा संलग्न जनशक्तिको सीप, क्षमता एवं दक्षता विस्तार गर्दै रोजगारीका अवसर अभिवृद्धिका लागि प्रदेश सरकारको सहकार्यमा स्वरोजगारमूलक व्यवसायिक कृषि तालिम, (IPM) कृषि पाठशाला संचालन गरिनेछ ।
- कृषक समुह पहिचान तथा वर्गिकरण गरि कृषि क्षेत्रको उत्पादनलाई वृद्धि गरिने छ ।
- स्थानीय संभाव्यता र तुलनात्मक लाभको आधारमा बाली र वस्तु विशेषका पकेट क्षेत्रहरूको पहिचान गरि संभाव्य बाली र वस्तुको उत्पादनमा विशिष्टिकरण ल्याइने छ ।
- खाद्य तथा पोषण सुरक्षाका दृष्टिकोणबाट संवेदनशील र खाद्यान्न उत्पादन न्यून हुने गाँउहरूमा स्थानीयस्तरमा उत्पादन हुन सक्ने कृषि वस्तुको उत्पादन तथा उपयोग गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- उद्यमी कृषक एवं निजी क्षेत्रको सहभागीतामा कृषि प्रविधिको विकास एवं प्रसार, श्रोत तथा वितरण केन्द्रहरूको विकास र विस्तार गरि उत्पादित वस्तुहरूको आपूर्तिमा स्थायित्व ल्याइने छ ।
- मूल्य शृंखलाको अवधारणामा आधारीत कृषि विकासका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गरि कृषिको विविधिकरण, यान्त्रिकरण, व्यवसायीकरण तथा बजारीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- सहूलियतपूर्ण कृषि ऋण एंव बाली तथा पशु विमाको व्यवस्थाका लागि विमा प्रिमियम केन्द्रिय सरकारबाट ७५ प्रतिशत र नगरपालिकाबाट २५ प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- किसानलाई सस्तो व्याजमा ऋण उपलब्ध गराउन नगर भित्रमा बैंक, वित्तिय क्षेत्र, साना किसान कृषि सहकारी, बचत तथा ऋण सहकारी संस्था मार्फत साना किसान विकास बैंकबाट ऋणको व्यवस्था गरिने छ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फिर्ता भएका नागरिक, विपन्नवर्ग, एकल फर्मलाई कृषि कार्यका लागि रु २ लाख देखि ५० लाख सम्म बैंक कर्जाको व्याजमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइने छ । कृषिजन्य उद्योग तथा व्यापारमा कर छुट सुविधा समेतको व्यवस्था गर्न जोड दिइनेछ ।
- किसानका सबै पशु र १ रोपनी भन्दा बढि जग्गामा तरकारी खेति गर्ने सबैको निशुल्क विमा गरिने छ ।
- एक वडा एक कृषि स्रोत केन्द्र निर्माण गर्ने नीति अबलम्बन गरिने छ ।
- ग्रामीण क्षेत्रमा कृषि उत्पादनका सामग्री, उपकरण, सूचना, र सञ्चारजस्ता साधनहरू उपलब्ध गराउन सामुदायिक व्यवस्थापनमा आधारीत कृषि स्रोतकेन्द्रहरूको स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ ।
- ग्रामीण कृषि सडकको विस्तार तथा स्तरोन्नति गरि कृषि उत्पादनलाई बजारसम्मको पहुँच विस्तार गरिनेछ ।
- कृषि विकाससंग सम्बन्धित सरकारी, गैर सरकारी र निजी क्षेत्रका निकायहरूको समन्वय र साझेदारीमा कृषि विकास कार्यक्रममा प्रभावकारीता ल्याइनेछ ।
- करार खेती र सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहित गर्दै कृषि वस्तु विषयगत सहकारीसंस्था र ग्रामिण स्तरसम्मका कृषि सहकारीको संरचनागत सुधार गरिने छ ।
- महिला, दलित, उत्पिडित, जनजाति, असाहय, अनाथ, अपाङ्ग, एकल महिला तथा सिमान्तकृत समुदायको उत्थानमा प्राथमिकता दिई कृषि कार्यक्रमहरू मार्फत विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- कृषिलाई आधुनिक तथा व्यवसायिक बनाउने उद्देश्यका साथ कृषि मेला, महोत्सव तथा स्थलगत अनुगमनका आधारमा उत्कृष्ट कृषकलाई नगरप्रमुख पुरस्कारद्वारा सम्मानित गरिने छ ।

- खेतीयोग्य जग्गा लिजमा लिई वेरोजगार युवाहरु लक्षित कृषि प्राविधिकको सहयोगमा व्यवसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- व्यवसायिक अदुवा खेती विस्तार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै नेपाल सरकारसँगको सहकार्यमा मसला वाली विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ। मसला वाली जोन कार्यक्रममा टेवा पुर्‍याउनको लागि किसानबाट उत्पादित अदुवा प्रति के जि रु.४० का दरले खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ।
- विभिन्न नगदे वाली विस्तार गरि सुन्तला कागति को व्यवसायीक उत्पादन क्षमता बढाउन उन्नत जातका वेर्ना वितरण गरिने छ।
- पशुपंक्षीपालन व्यवसायलाई विविधिकरण, व्यवसायीकरण, आयमुलक तथा सम्मानित पेशाको रूपमा विकास गरी व्यवसायीक गाई, भैसि, कुखुरा, बाखा बंगुरपालन कार्यक्रम तथा पशुजन्य पदार्थको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि ल्याउने र यसको सन्तुलित सेवनबाट कुपोषणको समस्या हटाउदै लगिने छ।
- पशुपंक्षीपालनबाट गरीब तथा सामाजिक दृष्टिकोणबाट पिछडिएका र उत्पिडित महिला, दलित, जनजाति, असाहय, अनाथ, अपाङ्ग, एकल महिला तथा सिमान्तकृत समुदायको आर्थिक तथा सामाजिक स्थितिमा सुधार ल्याउन मागमा आधारित विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- पशु रोगहरुको नियन्त्रण तथा पशु विमा कार्यक्रममा संघ र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी निशुल्क बिमाको सुविधा दिइने छ।
- व्यवसायिक पशुपंक्षीपालन र कृषि उत्पादन तथा कृषिजन्य उद्योग बीच तादम्यता हुनेगरी कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्वरोजगारको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ।
- पशुपालन व्यवसाय अन्तर्गत दुध विक्रिमा दुग्ध संकलन केन्द्रको अभिलेख र पशु सेवा केन्द्रको सिफारिसमा प्रति लिटर १५ रुपैयाँसम्म अनुदान दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ र दुधपान दिवस मनाउने व्यवस्था गरिने छ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको साझेदारीमा बाखापालन गर्ने वडालाई बाखा पकेट क्षेत्र कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजना (NLSIP) मा आवद्ध समुह, सहकारी र फर्ममा आउने अनुदानमा सहलियतपूर्ण ऋणको व्यवस्था गरिन छ।
- संघ र प्रदेश सरकारको सहलगानीमा घाँसमा स्रोत केन्द्रको निर्माण गरिने छ।
- कृषकहरुको वर्गिकरण गरि कृषिमा व्यवसायिक कृषि कार्डको व्यवस्था गरिने छ र कृषकहरुको सीप, क्षमता र दक्षता वृद्धि गर्न तालिम, भ्रमणको व्यवस्था गरिने छ।
- कृषकको उत्पादित कृषि उपजको बजार सुनिश्चित गर्न कृषि उपज ढुवानीका लागि कृषि घुम्ती एम्बुलेन्स सेवा संचालन गरिने छ।

ख. सहकारी

- स्थानीय सहकारी कानूनको कार्यान्वयन गरि सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन तथा नियमनका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि सहकारी संस्थाको अनुगमन प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- विषयगत सहकारी संस्थाहरूको समन्वय समिति गठन गरि सहकारीहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सहकारीसम्बन्धी जनचेतना अभियान तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- बेरोजगार श्रमिक, भूमिहीन कृषक, दलित उत्पिडित समुदाय, एकल महिलाहरूको सहकारी संस्था गठन, सहकारी व्यावसायिक योजनाका लागि बीउपुँजी, स्थिर पुँजी एवं कार्यक्रम अनुदान संचालन गरिनेछ । एकल महिला सहकारीको उद्योग संचालनका लागि ८० प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- सहकारी एवं सामुहिक खेति प्रणालीको नीति अवलम्बन गर्दै सहकारी संस्थामा रहेको बचतलाई उत्पादनशिल क्षेत्रमा परिचालन गर्न “एक सहकारी एक नमुना उत्पादन” कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सहकारी सस्तो पसल स्थापनाका लागि कार्यविधि निर्धारण गरि प्रदेश सरकारको साझेदारीमा खाद्य भण्डार पूर्वाधारमा निर्माणमा आवश्यक अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

ग. पर्यटन

- सेतिबेणि शिला शालिग्राम, राम नदि धाम, तम्किकोट, भाल्थुमकोट, ग्वादी, बजादी, केदारनाथ, तासेसिद्ध, रानिपोखरी, बंग्राती कालिका, देवीस्थान, गह्रौंसुर, आलमदेवि, जगन्नदेवि, देविभन्ज्याङ, मनकामना मन्दिर, उत्तरवाहिनी खाडा घाट, पाखिचौर सुनपोखरी, देउराली मन्दिर, विभिन्न कालिका मन्दिर लगायतका स्थलहरूलाई विशेष पर्यटकिय स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- सेतिबेणि शिला शालिग्राम र रामनदी धाममा धार्मिक महोत्सव आयोजना गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- वडा नं.१० को देविभञ्ज्याङ पर्यटकिय भ्यू टावर निर्माण गरि पर्यटन पर्वद्धन गरिने छ ।
- रामनदिधाम राप्तिलाई विशेष पर्यटकिय क्षेत्रको रूपमा विकास गरिने वृहत गुरुयोजना संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- व्यवस्थित बस्ति भएको गाउँमा ग्रामिण पर्यटन विकास गर्न संचालित होमस्टेको सशक्तिकरण, क्षमता अभिवृद्धि तथा पूर्वाधार विकासमा जोड दिइने छ ।
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसंगको सहलगानीमा परेवाभिरमा पार्क सहितको पर्यटकीय सेवाहरू उपलब्ध गराउने गरि पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । अन्य स्थानहरूमा बन्जीजम्प, टावर, बन्ज्यन्तु संरक्षण, पैदलयात्राको अध्ययन गरि पूर्वाधारको विकासको लागि सहकार्य गरिने छ ।

घ. उद्योग तथा वाणिज्य

- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा यस नगरपालिकाको वडा नं १ मालुङ्गामा पूर्वाधार विकास सहितको एक उद्योगग्राम स्थापना कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।

- नगर क्षेत्रमा गार्मेन्ट उद्योग स्थापना गर्नका निम्ति सहकारी तथा निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गर्दै २ वटा गार्मेन्ट उद्योग, अदुवा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- लक्षित समुहलाई सिप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरणमार्फत **एक घर एक सिप** विकास गरी रोजगारी प्रवर्धन गरिनेछ ।
- परम्परागत सिलाई पेशा अंगाल्दै आएका दलित उत्पिडित समुदायलाई प्रोत्साहित गर्दै सबै वडामा सिलाई तालिम संचालन गरी उद्यमशिलता विकास गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- निकासीजन्य वस्तुहरूको पहिचान गरी उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यमा जोड दिइनेछ ।
- नगर भित्रका व्यापार व्यवसायलाई दर्ता,नियमन कार्यमा निरन्तरता दिई झिटीगुन्टा व्यापार र दर्ता नगरी संचालन गरेका व्यवसायलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- मदिरा तथा सुर्तीजन्य वस्तु विक्री वितरणलाई कानून बमोजिम व्यवस्थित गरिनेछ ।
- संघ,प्रदेश,स्थानीय तह र निजी क्षेत्रको साझेदारीमा अदुवा प्रशोधन उद्योग स्थापना,उन्नत घांस तथा साईलेज फ्याक्ट्री,मासु प्रशोधन केन्द्र, दुग्ध विविधिकरण,आलु, सुन्तला प्रशोधन उद्योगमा अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।

ङ भूमि व्यवस्था

- सरकारी र सार्वजनिक जग्गाको लगत तयार गरि संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ अतिक्रमित सरकारी र सार्वजनिक जग्गालाई व्यक्तिबाट फिर्ता गराउने नीति लिइने छ ।
- सामाजिक संघ संस्थाहरूद्वारा निर्मित संरचनाको अभिलेख राखिने छ ।
- भूमिहिन सुकुम्बासीहरूको एकिकृत वस्ति व्यवस्थापन गरि आवासको व्यवस्था गरिने छ ।
- नेपाल सरकारको कार्यक्रम बमोजिम भूमि बैंकको स्थापना गरि बाझो रहेको खेतियोग्य जमिनलाई प्रयोगमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिने छ । त्यस्ता जमिनको लिज समितिको गठन गरि कृषकहरूलाई हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्थापन गरिने छ ।
- भूमि बैंक कार्यक्रममा समावेश नहुने जग्गाधनीको बाँझो जग्गामा थप कर असुली गरिने छ ।

च सिंचाई

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र प्रत्येक खेतियोग्य जमिनमा बाह्र महिना सिंचाई सुविधा प्रदान गर्नको लागि प्लाष्टिक पोखरी, सिंचाई पोखरी, सिंचाई कुलो लगायत सिंचाई सुविधाहरू लिने गरि सिंचाई संरचना निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिने छ ।
- खेतियोग्य तथा सिंचाईयोग्य जमिनमा प्रयाप्त सिंचाईको सुविधाको व्यवस्थाका लागि प्रदेश सरकार संघीय सरकारसंग सहकार्य गरिने छ ।
- सिंचाई सुविधाका लागि वैकल्पिक कालिगण्डकी आँधिखोला लिफिटड सिंचाई पद्धतिको समेत प्रयोग गरिने छ ।

२. सामाजिक विकास

शिक्षा तथा खेलकुद, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई र सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन गरि सामाजिक विकासका सूचकहरूमा सुधार ल्याइने छ ।

क. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

शिक्षा क्षेत्रमा परेको प्रभावका कारण विद्यालय तहका बालबालिकाहरूमा पर्न सक्ने गम्भिर असरलाई न्यूनिकरण गर्न स्थानीय शिक्षा सम्बन्धि नीतिकार्यान्वयन गरी विद्यालय व्यवस्थापन, शिक्षक दरबन्दी मिलान, नगर क्षेत्रभित्र शिक्षक सरुवा, रिक्त दरबन्दीमा करार शिक्षकको व्यवस्था, नमुना विद्यालयको विकास, पुर्वप्राथमिक कक्षा विद्यालयहरूमा संचालन, अशक्त विद्यार्थीलाई आवासीय सुविधा उपलब्ध गराउदै सामुदायिक विद्यालयहरूमा अंग्रेजी माध्यमको पढाइका साथसाथै प्राविधिक शिक्षा पठनपाठन लाई निरन्तरता दिइने छ।

- आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा सबैको समान पहुँच विस्तार गरी जिवनोपयोगी शिक्षा प्रदान गरि स्वरोजगार श्रृजना गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- “Best Teacher, Best Classroom and Best Management for Class One” को नीति अवलम्बन गरि शैक्षिक सुधार कार्यक्रम निरन्तरता दिइने छ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा सबैको पहुँच पुग्ने गरि Virtual Class को माध्यमबाट अध्ययन अध्यापन कार्य संचालन गर्नको लागि प्रत्येक विद्यालयमा प्राविधिको विस्तार गरिने छ।
- प्रदेश सरकारको सहलगानीमा सार्वजनिक पुस्तकालय स्थापना गरिनेछ ।
- विद्यालयहरूलाई जनसंख्याको बनोट भौगोलिक अवस्थाको आधारमा विद्यार्थी कम भएका
- विद्यालयहरूलाई समायोजन गरि साधन स्रोत युक्त बनाई यातायातको सुविधा वृद्धि गरि विद्यालयको पहुँच सहज बनाइने छ।
- शिक्षकको सिकाई सिपमा सुधार ल्याउन क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा दरबन्दी मिलान भई मर्ज भएका विद्यालयहरू र अपांग विद्यार्थीहरूका लागि आवासिय सेवा तथा यातायात व्यवस्थापनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- आफ्नो मातृभाषामा आधारभूत तहको कक्षा संचालन गर्ने विद्यालयलाई विशेष अनुदान प्रदान गरिने छ।
- प्राविधिक शिक्षा संचालनका लागि आवश्यक शिक्षक दरबन्दी मर्ज भएका विद्यालयबाट फाजिल हुने दरबन्दीबाट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- निवृत्तभरण उमेर पुगेका शिक्षकले स्वेच्छिक अवकाश लिन चाहेका अबस्थामा नगरबाट समेत सम्मानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यार्थीका नजरमा शिक्षक र विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गर्दै नमुना विद्यालयको शैक्षिक भ्रमण गर्ने व्यवस्था मिलाई शैक्षिक गुणस्तरमा अभिवृद्धि गरिने छ ।
- **एक वडा एक खेलमैदान** निर्माण गर्न संघ र प्रदेश सरकार संग सहकार्य गर्नुका साथै खेलकुद क्षेत्र बिकासका लागि नगर स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरिने छ ।
- संघिय सरकारसंग समन्वय गरी युवाहरूलाई खेलकुदको विषयमा विषेश शिक्षा उपलब्ध गराउन खेलकुद विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा खेलकुद एकेडेमी संचालन गर्न पहल गरिने छ ।
- असल खानपान र शारीरिक तन्दुरुस्ति संबन्धि शिक्षाका लागि **एक विद्यालय एक योग गुरु** बनाउन योगा प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालन गरिने छ।
- स्वास्थ्यका लागि खेलकुद भन्ने नारा सार्थक तुल्याउन नगरभित्र विभिन्न खेलकुद पूर्वाधार तयार गर्ने नीति लिइने छ।

- राष्ट्रपति रनिडशिल्ड र मेयरकप खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरि युवा तथा बालबालिकाको खेल प्रतिको प्रतिस्पर्धी क्षमता विस्तार गरिने छ।
- सामुदायिक विद्यालयमा संघिय सरकारको कार्यक्रम बमोजिम दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा फष्ट एड(First Aid) र छात्राहरुका लागि निशुल्क स्यानेटरी प्याड सामग्री उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ।
- शैक्षिक संस्था,आमा समुह, रेडक्रस, युवा क्लव र विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरुको सहकार्यमा युवा परिचालन गरि मानविय सेवा, विपद व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षण जस्ता कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ।
- अनौपचारिक शिक्षा तथा वैकल्पिक शिकाई मार्फत विकास भएका ज्ञान तथा सीपलाई आयमूलक कार्यक्रमसंग आवद्ध गरि सहकारीको माध्यमबाट आयआर्जनका स्रोतहरुको पहिचान गरिनेछ।
- कक्षा ५ र ८ को नगरस्तरीय स्तरमापन परीक्षा संचालन गरिने छ। उत्कृष्ट विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिने छ।
- दक्ष कामदार तयार गर्न नगरभित्रका नागरिकहरुलाई वैदेशिक तालिम चीन, भारत, दक्षिण कोरिया, जापान, इजरायल जस्ता देशहरुमा तालिमका निम्ति नगरपालिकाले सिफारिस गरि पठाउने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- नगरभित्रका विद्यालयहरुमा सूचना प्रविधिको विस्तार र विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण तथा सुधारमा जोड दिइनेछ।

ख. स्वास्थ्य

- आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा नगरवासीको सहज पहुँचका लागि संघ र प्रदेशको सहकार्यमा गल्याड नगर अस्पताल सुदृढीकरण तथा क्षमता विस्तार गरि २५ शैयाको अस्पतालमा स्तरोन्नति गरिनेछ।
- गर्भवती महिला, नवजात शिशु तथा सुत्केरी आमाको स्वास्थ्य सुधारका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- पूर्ण खोप सुनिश्चितताको दिगोपनका लागि पूर्ण खोप कार्डको व्यवस्था गरिनेछ।
- संघ र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा गल्याड नगर अस्पतालबाट स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमबाट सुरु सेवा विन्दुको सेवा सहित स्वास्थ्य सुरक्षण प्रदान गरिनेछ।
- अति विपन्न नागरिक एकल महिला जेष्ठ नागरिक अपाङ्ग नागरिकलाई स्वास्थ्य बिमा प्रिमियममा अनुदान प्रदान गरिनेछ।
- हरेक वडामा स्वास्थ्य चौकी र नगरमा आयुर्बेद औषधालय स्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।
- स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी र सोको व्यवस्थापन समितिको क्षमता विकास गरि नगरपालिकाको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।
- विद्यालयमा स्वास्थ्य शिक्षा र गाउमा गाउँघर क्लिनिक तथा स्वास्थ्य शिबिर अभियानका रूपमा संचालन गरिनेछ।
- वर्थिड सेन्टर थप गरि उपकरणयुक्त बनाई गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरिने छ।
- कोभिड-१९ बाट गाउ समाजलाई सुरक्षित राख्न प्रभावकारी कदम चालिने छ। फ्रन्टलाइनमा रहेर सेवा गर्ने डाक्टर नर्स स्वास्थ्यकर्मीको मनोबल उच्च राख्न विशेष प्रोत्साहन सुविधाको व्यवस्था गरिने छ। साथै

कोभिड-१९ का कारण हुन सक्ने सम्भावित मानविय क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न छुट्टै राहत कार्यक्रम संचालन गरिने छ।

- महिला शिक्षकलाई प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम दिई छात्राहरुको प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि प्रारम्भिक समस्या समाधान गरिने छ।
- नगर क्षेत्रभित्र “छुपि खाऔं, सुती हटाऔं” अभियानलाई निरन्तरता दिई युवाहरुलाई धुम्रपान, मद्यपान तथा लागूऔषध प्रयोगमा निरुत्साहित गरिनेछ।
- संघ र प्रदेशको सहकार्यमा धुम्रपान तथा मद्यपानको नियमनगरी सार्वजनिकस्थललाई धुम्रपान तथा मद्यपानमुक्त क्षेत्र बनाइनेछ।
- सबै वडाका स्वास्थ्य संस्थामा सडक संजालले जोडी नगरपालिकामा एम्बुलेन्सको व्यवस्था समेत गरिने छ। प्रत्येक समुह, संगठित संस्था, आमा समुह, युवा क्लव लाई आधारभूत स्वास्थ्य तालिम संचालन गरिने छ।
- सम्पूर्ण नगरवासीको स्वास्थ्य अवस्थाको जानकारी राखी तथ्याङ्कीकरण गरिने छ, समाजमा रहेका विभिन्न अस्वस्थ नागरिकको रोगको अवस्था पत्ता लगाउन Diseases Screening कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- नगरपालिकाले नगरक्षेत्र भित्रका एम्बुलेन्स सेवाको संचालन लाई थप व्यवस्थित गरिने छ।
- महिला स्वास्थ्य संयमसेविकाको सेवालालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साहनका कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ।

ग. सामाजिक

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकिङ प्रणाली मार्फत उपलब्ध गराउदै वित्तीय संस्थासंग सहकार्य गरी नागरिक पहुँचमा सेवा विस्तार गरिनेछ।
- संघ सरकारको साझेदारीमा व्यक्तिगत घटना दर्ता शिविर संचालन गरिने छ साथै व्यक्तिगत घटना दर्ता तथ्याङ्क लाई डिजिटल भण्डार गर्ने कार्य अगाडि बढाइने छ।
- ५० वर्षभित्रका एकल महिलाहरुलाई सहकारीमा आबद्ध गराई क्षमता विकास गर्दै आत्मनिर्भर गराउन सामुहिक व्यवसायका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ।
- अपांग, असाहय, एकल, अती विपन्न र सुकुम्बासी नागरिकलाई आर्थिक विकासको कृयाकलापमा प्रोत्साहित गर्न उद्यमशिलता अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।
- वोट माझी जातिको उत्थान र सशक्तिकरणका लागि निशुल्क स्वास्थ्य विमा मा पहुँच गराइने छ।
- ८४ वर्ष पार गरेका जेष्ठ नागरिकहरुलाई सम्मान गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ७५ वर्ष नाघेका जेष्ठ नागरिकहरुसंग नगरप्रमुखको भेटघाट कार्यक्रम संचालन गरी अनुभव तथा सुझाव संकलन गरिनेछ।
- समाजमा व्याप्त दाइजो प्रथा, बोक्सी प्रथा, जातिय छुवाछुत प्रथा हटाउने जस्ता सामाजिक कुरिती सामाजिक व्यवहार सुधारका कार्यक्रममा जोड दिइनेछ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम संचालन गरी विद्यालय, बस्ति र वडा हुँदै नगरलाई बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ।
- विपन्न दलित राहत कार्यक्रम को रूपमा जिविकोपार्जनका लागि कार्यक्रम संचालन गरिने छ।

- दलित, जनजाती र महिलाहरूको जिवनस्तर सुधारका लागि समुह तथा सहकारीमा आवद्ध गराउदै विभिन्न क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कम्तिमा ५ जना अति विपन्न दलित परिवारलाई स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका जातजाति मध्ये मगर जातिको बाहुल्यता रहेको हुँदा मगर भाषालाई सरकारी कामकाजको बैकल्पिक भाषाको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- सांस्कृतिक र धार्मिक विविधतालाई नगरको सम्पदाको रूपमा अंगाल्दै यिनलाई संरक्षण र सम्बर्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरी लैंगिक हिंसा मुक्त नगर घोषणा गर्ने तयारी गरिनेछ ।
- परम्परागत पेशा , संस्कृतिलाई संरक्षण गर्दै सामाजिक अध्ययन अनुसन्धान कार्यलाई अघि बढाइनेछ ।
- सामाजिक बिकासमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- उत्पीडित दलित समुदायलाई कानून बमोजिम सुधारका कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ ।
- नगर भित्रका विपन्न नागरिक संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरि आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा कमजोर समुदायका लागि विभिन्न रोग महामारी र विपदबाट संरक्षण गर्न आर्थिक सहायता तथा वस्तुगत सहायता प्रदान गरिने छ ।

घ. खानेपानी तथा सरसफाइ

- स्वच्छ खानेपानीको सहज पहुँचका लागि एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ ।
- खानेपानीका मूल संरक्षण गर्दै साझा सम्पदाको रूपमा विकास गरिने छ ।
- पुर्ण सरसफाइयुक्त बस्तिहरूको घोषणालाई निरन्तरता दिदै पुर्ण सरसफाइयुक्त नगर बनाउने गरी सरसफाइको कार्यक्रमका साथ सचेतना विस्तार गरिनेछ ।
- सरसफाइको पहिलो शर्त खानेपानी भएकोले खानेपानी व्यवस्थापनका लागि सहकार्य गर्न आवश्यक समपुरक कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।
- निर्माण भएका सार्वजनिक शौचालयलाई थप व्यवस्थित गर्दै आवश्यकता अनुसार निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

ङ श्रम तथा रोजगार

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम र स्थानीय तहको साझेदारीमा १००० बेरोजगार युवाहरू मार्फत स्वयंमसेवापरिचालन गरि शिक्षा, कृषि, स्वास्थ्य, पूर्वाधार विकास, खानेपानी, सडक निर्माण गरिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र नगरपालिको सहकार्यमा रोजगारीका लागि सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रवाह मार्फत स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- स्थानीय तहमा आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति तयार गर्न प्राविधिक विद्यालयलाई संचालन तथा व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग गरिने छ ।
- स्वरोजगार सृजना गरि बेरोजगार युवाहरूलाई रोजगारी दिने संघ, संस्था, फर्म वा व्यक्तिलाई नगरस्तरिय कार्यक्रममा सम्मानित गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।

३. पुर्वाधार विकास (उर्जा,सडक, पूल, भवन, ढल)

- पुर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति, गुरुयोजना तथा मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ ।
- पुर्वाधार विकास कार्य वातावरण मैत्री, अपांग मैत्री, महिला तथा बाल मैत्री बनाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र स्थानीय सडक, पक्कि पुल, झोलुंगे पुल, सिंचाई कुलो तथा पोखरी, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन निर्माणमा जोड दिदै वस्ति बिकास, ढल निकास र सहरी विकासका कार्यक्रमको बिस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाभित्र नयाँ सडक निर्माण गर्दा स्वीकृति लिएर मात्र निर्माण गर्नुपर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- बैकल्पिक उर्जाको विकासमा समेत आवश्यक अध्ययन गरि कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय सडकलाई मापदण्ड अनुसार विस्तार र स्तरोन्नति गरी राष्ट्रिय राजमार्गको भरपर्दो फिडरको रूपमा बिस्तार गरिनेछ । मापदण्ड नपुगेका सडकलाई गोरेटो बाटोको रूपमा नामाकरण तथा विकास गरिनेछ ।
- आगामी ३ वर्ष भित्र वडाका केन्द्रलाई कालोपत्रे सडकले जोड्ने गरि कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि संघ र प्रदेशसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- पुर्वाधार विकासमा सार्वजनिक निजि साझेदारीलाई प्रोत्साहित गर्दै लागत सहभागितामा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको केन्द्र रहेको गल्याड बजारको खानेपानी तथा ढल निकासको समस्या समाधान गरी सार्वजनिक शौचालय सहितको बसपार्क निर्माण गर्दै बजारलाई व्यवस्थित र पुर्वाधारयुक्त बनाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र एकिकृत नमुना वस्तिको विकाससंगै वस्ति व्यवस्थापनलाई गुरु योजना मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका मेशिनरी औजार प्रयोग गरि स्थानीय सडकहरूको बिस्तार तथा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- गल्याड निवुवाखर्क रुपाखानी मोहनडाडा जलुके तम्किकोट श्याल्बास हुँदै सेतिबेणी जोड्ने सडक, गल्याड कल्लेरीभन्ज्यांग पिडिखोला हुँदै सेतिबेणी जोड्ने सडक,गल्याड गराड्दी रिप गुठि इलूंगा मोतिचौर हुँदै मोहनडाँडा सडक र गल्याड तुलासिभन्ज्यांग तिन्दोबाटे हुँदै पकवादी जोड्ने सडकलाई नगर गौरवको आयोजनाको रूपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- गल्याड पटकाड निवुवाखर्क मोहनडाडाँ सडक खण्डमा संघिय सरकारको सहलगानीमा करिव २ कि मि सडक स्तरोन्नती गरि कालोपत्रे गरिने छ ।
- गल्याड गराड्दी रिप गुठि इलूंगा मोतिचौर हुँदै मोहनडाँडा सडकको अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरि विद्यमान सडक स्तरोन्नति र थप नयाँ ट्रयाक निर्माण गरिनेछ ।
- पाखिचौर हुगीघाट पुल जोड्ने सडक स्तरोन्नतिका लागि प्रदेश र नेपाल सरकारसंग सहकार्य गरिने छ ।
- नगर भित्रका विभिन्न वडाका स्थानीय गोरेटो तथा सडक स्तरोन्नतिका लागि प्रदेश र नेपाल सरकार संग सहकार्य गर्दै स्थानीय श्रोत परिचालन गरिने छ ।

४.सूचना प्रविधि तथा संचार र तालिम

- Group SMSसेवा सुरु गरि महत्वपूर्ण सूचना तथा मिटिङ, भेला एवं अन्य कार्यक्रमको जानकारी मोबाइलमा आउने गराइनेछ।
- विद्युतीय शासनको महत्वपूर्ण साधनको रूपमा तयार गरिएको गल्याड नगरपालिकाको एन्ड्रोइड एप्लिकेसन प्रयोगगरी आम नागरिकमा सूचनाको पहुँच विस्तार गरिने छ।
- कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा आबद्ध हुने गरि नगरपालिका भित्र कम्तिमा २०० कृषक समुह गठन गरी तालिम मार्फत सक्षमता अभिवृद्धि गरिने छ।
- कक्षा ८ को परिक्षा संचालनका लागि सफ्टवेरको विकास गरि अनलाईन नतिजा प्रणालि संचालनमा ल्याइने छ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थामा इन्टरनेट सेवा उपलब्ध गराई IoT माध्यमबाट रिपोर्टिङ गर्ने व्यवस्था गरिने छ।
- सूचना तथा संचार प्रविधिलाई पूर्वाधार विकास संगैसंगै प्रयोगमा लगिनेछ।
- सूचना प्रविधिमा आधारित राजस्व संकलन तथा आम्दानि खर्चको लेखांकन गरिनेछ।
- नगरपालिकाको इन्टरनेट स्पीड बढाई कार्यालय परिसरमा फ्री वाईफाईको व्यवस्था गरिनेछ।
- नगरपालिका परिसरमा सूचना प्रविधि तथा तालिम कक्षको स्थापना गरिने छ, सामाजिक परिवर्तनका लागि प्रदेश संग समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- नगरपालिका भित्रको दर्ता चलानी तथा महत्वपूर्ण कागजपत्रलाई दिर्घकाल सम्म जोगाइराख्न अफिस अटोमेशन प्रणाली को विकास गरिने छ।

५. बन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- दिगो विकासको लक्ष अनुरूप बन तथा भुसंरक्षण, जलाधार संरक्षण तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, जलवायु परिवर्तन अनुकूलित वातावरण संरक्षण, फोहरमैला व्यवस्थापनका साथै विपद व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ।
- स्वच्छ र हरियाली वातावरणका लागि सार्वजनिक स्थलमा वृक्षरोपण गर्दै आधुनिक उद्यानको निर्माणमा जोड दिइनेछ।
- वन क्षेत्रको विकासको लागि सामुदायिक वनमा पुरानो काठ कुकाठलाई हटाई अति उपयोगी र बहुमुल्य काठको विकास गर्न वृक्षरोपण गरिने छ। प्रत्येक वडामा १वटा जडिबुटी अध्ययन अनुसन्धान तथा संकलन केन्द्र बनाइने छ।
- समुदायमा आधारित बन व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउदै बनक्षेत्रमा रहेका जडिबुटी पहिचान, संकलन र बजारीकरणका लागि आवश्यक अध्ययन कार्य आगाडी बढाइनेछ।
- सामुदायिक वनलाई नागरिकको अधिकतम पहुँचमा ल्याउनको लागि जिल्ला वन कार्यालय, स्थानीय जनता र नगरपालिका विचमा समन्वय गरि कृषि वन पर्यटकिय वन धार्मिक वनका रूपमा विकास गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- सामुदायिक वनको रूपमा परिणत हुन बाँकी वनलाई कार्ययोजना बनाई सामुदायिक वन विस्तारमा जोड दिइने छ।

- वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापनका लागि कार्यविधिबाट व्यवस्थित गर्ने गरी विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी परिचालन गरिनेछ
- वातावरण संरक्षण, शहर एवं वस्ति सरसफाईका साथै विपद व्यवस्थापनमा युवा स्वयंसेवकको परिचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइ शुन्य फोहरको लक्ष्य साथ कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६.संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

- नगरपालिकाबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि जनसहभागिता, सेवा प्रवाह विधि, संरचनागत व्यवस्था, सेवाको सुरक्षा जस्ता पक्षहरूलाई अंगिकार गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाई सरलीकृत गरिनेछ ।
- नागरिकमैत्री प्रशासन बनाउनका लागि नागरिक र कर्मचारी विच अन्तर्किया कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरू पारदर्शी बनाउन वेबसाइटमा प्रविष्टि गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै विद्युतीय शासनको अवधारणा अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्यहरूमा विचौलियाको प्रभाव शुन्य गर्न स्थापना गरिएको हेल्प डेस्कलाई र गुनासो सुन्ने अधिकारीको कामकाजलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्य वा सम्पन्न भैसकेको कार्यहरूको विवरण समयमै आम सर्वसाधारणमा पुर्याउनको लागि स्थानीय टेलिभिजन,एफएम पत्रपत्रिकासंग समन्वय गरी जनउत्तरदायी कार्यक्रम चलाउने नीति अंगिकार गरिनेछ ।
- नगर वासिको जिवनस्तर मापन गर्ने वित्तिय साक्षरता कार्यक्रम संचालन गरी वित्त व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा अगाडी बढाइने छ ।
- स्थानीय संचार माध्यमलाई प्रवर्धन गर्दै सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिकपरिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूमा रहेका नागरिक वडापत्रहरूलाई अध्यावधिक गरि डिजिटल वडापत्रमा रुपान्तरण गरिनेछ ।
- नगरसभा तथा कार्यपालिकाबाट नयाँ कानून निर्माण तथा पुराना कानून परिमार्जन गरि कानूनको शासन स्थापित गर्दै भ्रष्टाचार विरुद्ध सुन्य सहनशीलताको नीति अनुसरण गरिनेछ ।
- नगरसभा वा कार्यपालिकाले अनुमोदन गरेका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, आदेशपत्र वा नगरपालिकाले प्रदेश सरकार, नेपाल सरकारसंग गरेका सम्झौताहरू राजपत्रमा प्रकाशित गरि सर्वसाधारण समेतलाई नियमानुसारको शुल्कमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्यको हकमा आम नगरवासी र कार्य सम्पादन गर्दा पालना गर्नुपर्ने आचरण एवं आचारसंहिताको विषयमा पदाधिकारी, कर्मचारी र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरिनेछ ।

- नगरपालिका अन्तर्गत कार्यरत उत्कृष्ट कार्यसम्पादन भएका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शिक्षक, उपभोक्ता समितिलाई नगरसभाबाट प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कार प्रदान गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन आगामी आ व सम्ममा सम्पन्न हुने गरि निर्माण कार्य अगाडी बढाइने छ । वडा कार्यालय भवन नभएका वडाहरूमा जग्गा प्राप्ति गरी भवन निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- सेवा प्रवाहमा आवश्यक श्रोत साधनको व्यवस्थापन गरी सम्पूर्ण कर्मचारीलाई प्रोत्साहित गर्दै प्रभावकारी रूपमा जनमुखी सेवा प्रवाह गरिनेछ । कार्यपालिकाबाट निर्धारित कार्यविधि बमोजिम कर्मचारीलाई कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन सुविधा उपलब्ध गराइने छ ।
- सरकारी खर्च व्यवस्थापनलाई नतिजामुलक बनाउदै आन्तरिक श्रोत परिचालनमा वृद्धि गरिनेछ ।

नगरसभाका सदस्यहरु,

यि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा संघ, प्रदेश र स्थानीय श्रोत साधनको परिचालन गरी विकासलाई समावेशी र समन्यायिक बनाउदै जनशक्ति विकास, रोजगारी श्रृजना र शुसासन कायम गर्ने उद्देश्यलाई केन्द्रविन्दुमा राखिएको छ । वर्तमान संकटबाट उन्मुक्ति प्राप्त गर्न आर्थिक पूनर्उत्थानलाई जोड दिने राजनीतिक उपलब्धिलाई संस्थागत गरी मुलुकको समग्र आर्थिक-सामाजिक विकासमा आआफ्नो क्षेत्रबाट भूमिका निर्वाह गर्ने जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, निजि तथा सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचारजगत तथा सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद । ।